

Maltractament infantil

Maltractament infantil

PROTOCOL D'INTERVENCIÓ EN CASOS DE SOSPITA/EVIDÈNCIA DE MALTRACTAMENT INFANTIL

OBJECTIU

L'objectiu d'aquest protocol és establir una actuació clara, immediata i coordinada davant la sospita, l'indici, la revelació o l'evidència d'una possible situació de maltractament cap a un alumne o alumna menor d'edat, garantint-ne la protecció, evitant la victimització secundària i assegurant la comunicació als organismes competents i, quan escaigui, la notificació al Registre Unificat de Maltractament Infantil (RUMI). El centre adopta com a referència tècnica la Instrucció 38/2024 de la Conselleria d'Educació de les Illes Balears.

Principis generals:

- Interès superior i protecció immediata del menor: la seva seguretat i el seu benestar prevaldran en totes les decisions.
- Confidencialitat i mínima difusió: la informació es limitarà als professionals que hagin d'intervenir i es custodiarà de manera segura.
- Deure de comunicació: no cal tenir una certesa absoluta; una sospita raonable o la presència d'indisidències exigeix activar el procediment i fer la comunicació que correspongui. S'actuarà amb rapidesa, evitant duplicar entrevistes o actuacions innecessàries.

ASPECTES BÀSICS

Maltractament Infantil:

Acció, omissió o tracte negligent, no accidental, que priva el menor dels seus drets i del seu benestar, que interfereix en el seu desenvolupament físic, psíquic o social i/o l'amenaça, i els autors del qual poden ser persones, institucions o la mateixa societat.

Indicadors de maltractament:

Els indicadors de referència seran els recollits a la Guia per a la detecció i notificació del maltractament infantil en l'àmbit educatiu i als instruments RUMI vigents de les Illes Balears. La presència aïllada d'un indicador no confirma per si sola una situació de maltractament; s'ha de valorar el conjunt de la informació disponible, sense fer una investigació des del centre.

Poden aparèixer indicadors físics, emocionals, conductuals, familiars, socials o escolars. El personal del centre registrarà fets observables, dates i manifestacions rellevants de manera objectiva, evitant interpretacions diagnòstiques o conclusions que corresponguin als serveis competents.

Tipologia de maltractament:

1. Segons els autors:

- *Familiar*: els autors del maltractament són familiars del menor, principalment de primer grau: pares (biològics o no), padrins, germans, oncles, etc.
- *Extrafamiliar*: els autors del maltractament no són familiars del menor o el parentiu és molt llunyà (familiars de segon grau) i no hi tenen relacions familiars.
- *Institucional*: maltractament provocat per qualsevol legislació, programa, servei, actuació o procediment provinent dels poders públics o privats i de les seves actuacions quan vulnerin els drets bàsics de la víctima.
- *Social*: quan no hi ha un subjecte concret responsable del maltractament, però hi ha una sèrie de circumstàncies externes a la vida dels progenitors i del menor que impossibiliten una atenció adequada a l'infant.

1. Segons la intensitat:

- *Maltractament lleu i/o moderat*: aquestes situacions no es consideren urgents, ja que hi ha indicadors físics, psicològics i/o socials de maltractament que es poden abordar en l'entorn sociofamiliar del menor.
- *Maltractament greu o urgent*: aquestes situacions es donen quan es detecten indicadors físics, psicològics i/o socials de maltractament que posen en perill la integritat i el benestar del menor.

1. Segons les accions o omissions concretes que constitueixen el maltractament infligit:

- *Maltractament físic*: acció de caràcter físic feta voluntàriament que provoca o pot provocar lesions físiques al menor.
- *Negligència*:
 - Negligència física: quan no es cobreixen adequadament les necessitats bàsiques relacionades amb la salut i el benestar físic del menor. Inclou situacions com la manca d'higiene personal continuada, roba inadequada per a la climatologia, alimentació insuficient o poc saludable, absència dels controls mèdics necessaris, manca de descans o de son adequat, condicions insegures de l'habitatge o absència de supervisió adulta d'acord amb l'edat del menor.
 - Negligència emocional: es produeix quan el menor no rep l'atenció afectiva, el suport emocional o la protecció necessaris per al seu desenvolupament psicològic. Es pot manifestar mitjançant la indiferència cap a les seves necessitats emocionals, l'absència d'afecte, la manca de resposta davant situacions d'angoixa, l'exposició continuada a conflictes familiars o el desinterès pel seu benestar emocional i social.
 - Negligència educativa: consisteix a no garantir el dret a l'educació i al desenvolupament acadèmic del menor. Inclou l'absentisme escolar reiterat no justificat, la manca de seguiment de

l'escolarització, l'absència de col·laboració amb el centre educatiu, no proporcionar materials escolars bàsics o desatendre necessitats específiques de suport educatiu quan s'han detectat.

- Negligència en la supervisió i la protecció: apareix quan les persones responsables no ofereixen una vigilància adequada a l'edat i la maduresa del menor, i l'exposen a situacions de risc físic, social o emocional. Per exemple, deixar el menor tot sol durant períodes llargs de temps sense la supervisió apropiada, permetre conductes perilloses o no protegir-lo davant situacions de violència o abús.
- *Maltractament emocional*: qualsevol acció, normalment de caràcter verbal, o actitud cap a un menor que li provoqui o li pugui provocar danys psicològics.
- *Abús/agressió sexual*: qualsevol comportament en què un menor és utilitzat per un adult o un altre menor com a mitjà per obtenir estimulació o gratificació sexual. Aquesta definició inclou tots els delictes contra la llibertat i la integritat sexual.

1. Descripció de possibles situacions:

- *Sospita de maltractament*: casos en què hi ha indicis de maltractament basats en la manifestació de terceres persones però sense dades contrastades, o sobre els quals hi ha dubtes en relació amb els indicadors presents en la història de l'infant.
- *Evidència de maltractament*: els criteris per a l'evidència de maltractament són les lesions físiques i psicològiques, la revelació del mateix infant o la comunicació d'un familiar o professional.
- *Maltractament greu o urgent*: hi ha perill per a la integritat o el benestar del menor i pot ser necessària una mesura de protecció immediata. Les situacions d'abús o agressió sexual, explotació sexual o tràfic, inclosa la sospita, es tractaran com a greus o urgents i s'aplicarà a més el protocol autonòmic específic corresponent.
- *Maltractament lleu o moderat*: hi ha indicadors que requereixen intervenció i seguiment, però no s'aprecia una necessitat immediata de protecció. Aquesta classificació orienta el circuit de notificació i no exigeix de comunicar el cas.

PROCEDIMENT D'ACTUACIÓ

PREVENCIÓ

El centre promou entorns segurs i de bon tracte mitjançant actuacions d'educació emocional i afectivosexual, prevenció de la violència, formació del personal, orientació a les famílies i coordinació amb recursos sociocomunitaris. Aquestes actuacions s'integraran en els documents i plans del centre i es revisaran periòdicament.

ACTUACIÓ DAVANT LA NECESSITAT D'AUXILI IMMEDIAT

Si hi ha lesions, evidències d'una agressió física o sexual, risc actual per a la integritat del menor o necessitat d'assistència sanitària urgent, la Direcció —o la persona en qui delegui— prioritzarà la protecció immediata: contactarà amb les forces i cossos de seguretat o amb el policia tutor quan

escaigui, avisarà el 061 si cal assistència sanitària i en seguirà les indicacions per al trasllat i l'acompanyament. La notificació RUMI es farà igualment sense demora. Si se sospita que un familiar en pot ser responsable, es valorarà amb els serveis competents a qui i com s'ha d'informar.

Detecció i notificació:

La detecció ha de ser tan precoç com sigui possible. Qualsevol professional que observi indicadors, rebi una revelació o conegui fets compatibles amb una possible situació de maltractament ha d'actuar sense esperar a confirmar els fets pel seu compte.

Notificació:

La notificació constitueix un deure legal i professional. No cal tenir una certesa absoluta: n'hi ha prou amb una sospita raonable. La persona que detecta el cas l'ha de comunicar immediatament a la Direcció i podrà comptar amb l'assessorament del Departament d'Orientació per fer la notificació i organitzar les actuacions del centre.

- Davant una sospita, un indicatiu, una revelació o una evidència, la persona que la detecti n'informarà immediatament la Direcció i l'orientador/a responsable. Si el menor fa una revelació espontània, se l'escoltarà amb calma, sense interrogar-lo, sense demanar-li que repeteixi innecessàriament el relat i sense formular preguntes suggestives. Quan sigui necessari, es recolliran les seves paraules de la manera més literal possible i s'evitaran judicis, promeses de secret o confrontacions amb la persona presumptament responsable.
- La persona que ha detectat el cas farà la notificació mitjançant el RUMI, i podrà comptar amb l'assessorament d'Orientació. Es lliurarà a la Direcció una còpia del document generat i es deixarà constància interna de les actuacions fetes. El centre no retardarà la notificació per fer comprovacions o investigacions pròpies.
- L'aplicació RUMI remet la notificació al servei competent segons la gravetat. Quan la situació requereixi protecció o auxili immediat, es contactarà a més amb els serveis d'emergència i/o les forces i cossos de seguretat, i se'n seguiran les indicacions.
- **IMAS** – Servei de Protecció de Menors de Mallorca.

Telèfon: 971 763 325.

- **Direcció General d'Infància, Joventut i Famílies** (Govern de les Illes Balears)

Telèfon: 971 177 155

Registre Unificat de Maltractament Infantil (RUMI):

La notificació es farà mitjançant el formulari RUMI corresponent a l'àmbit educatiu, descrivint fets i indicadors de manera objectiva i aportant únicament la informació rellevant disponible.

S'indicarà la gravetat d'acord amb els criteris vigents: lleu/moderat o greu/urgent. Si hi ha dubtes, es prioritzarà la protecció del menor i se sol·licitarà assessorament sense endarrerir la comunicació.

La notificació es tramitarà a través del canal oficial RUMI vigent. Una vegada emplenada, el sistema deriva el cas al servei competent d'acord amb la gravetat consignada.

Mentre es mantingui la indicació vigent del RUMI, després de fer la notificació s'enviarà un correu a rumi@dgmenors.caib.es amb l'assumpte «Nueva notificación RUMI», sense incloure dades personals del menor en el missatge. rumi@dgmenors.caib.es

Derivació segons la gravetat:

En situacions lleus o moderades, la notificació RUMI s'adreça als serveis socials comunitaris bàsics, que valoraran el cas i coordinaran les actuacions necessàries.

En situacions greus o urgents, la notificació s'adreça als serveis especialitzats de protecció de menors. En els supòsits d'abús o agressió sexual, explotació sexual o tràfic, inclosa la sospita, s'aplicarà a més el protocol autonòmic específic i no es faran exploracions ni entrevistes d'investigació des del col·legi.

Informació a la família:

Amb caràcter general, s'informarà la família dels indicadors observats, de la notificació feta i del procediment de suport. No se n'informarà prèviament quan això pugui incrementar el risc per al menor, provocar una resposta agressiva, perjudicar una investigació o dificultar les actuacions de protecció. En aquests casos se seguiran les indicacions dels serveis competents.

GESTIÓ I COORDINACIÓ DEL CAS

La Direcció convocarà, quan sigui necessari, una reunió de gestió del cas amb la Direcció, Orientació, el tutor/a, la persona que va detectar la situació i, si escau, professionals externs. Es recolliran per escrit la informació disponible, les actuacions acordades, els responsables i el professional d'Orientació encarregat del seguiment. Quan es requereixi o sigui útil per a la valoració, el centre facilitarà l'informe socioeducatiu corresponent a l'administració competent.

SEGUIMENT

Cap membre del col·legi no ha d'investigar els fets ni fer interrogatoris al menor, a la família o a la persona presumptament responsable. La funció del centre és detectar, protegir, comunicar, col·laborar amb els serveis competents i mantenir l'acompanyament educatiu i emocional.

Es procurarà que el menor disposi d'una persona adulta de referència segura al centre (per exemple, el tutor/a, l'orientador/a o un membre de l'equip directiu), evitant que hagi de repetir el seu relat davant diferents professionals. Se'n respectaran el ritme, la intimitat i les necessitats emocionals.

Després de la notificació, el centre continuarà observant i registrant únicament la informació rellevant: nous indicadors, canvis emocionals, físics, acadèmics o conductuals, absències i fets significatius. El registre haurà de contenir dates i dades concretes, diferenciant els fets observats de la informació comunicada per tercers.

Els registres i les comunicacions es conservaran de manera confidencial, amb accés restringit a qui hagi d'intervenir. La informació no s'incorporarà a canals informals de comunicació ni es difondrà al

conjunt de l'equip docent més enllà del que sigui estrictament necessari per a la protecció i l'atenció educativa de l'alumne/a.

La Direcció i Orientació col·laboraran amb els serveis socials comunitaris, els serveis especialitzats de protecció de menors, les forces i cossos de seguretat, la Fiscalia o altres organismes competents quan sol·licitin informació o coordinació, aportant la informació escolar pertinent i objectiva dins el marc legal aplicable.

El Departament d'Orientació coordinarà el seguiment intern i valorarà, juntament amb el tutor i l'equip docent, la necessitat de mesures educatives temporals de suport, ajustos organitzatius o acompanyament emocional. Aquestes mesures no substituiran les actuacions de protecció ni la intervenció dels serveis externs.

CONTROL DE MODIFICACIONS

Revisió	Modificació	Data
0	Edició inicial del document. Sense modificacions	18/06/26